

GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARI**1. AÇ KAPIYI BEZİRGAN BAŞI**

Grup halinde 8-10 çocukla oynanır. İki kişi kapıcı olur ve aralarında kendilerine birer takma ad seçerler, bunu diğer oyuncular bilmez. Karşılıklı geçerek ellerini köprü gibi tutarlar. Bezirgân başı önde olmak üzere kuyruk olurlar. Geçmek için "Aç kapıyı bezirgânbaşı!" derler. Kapıcılar "Kapı hakkı ne verirsin, ne verirsin?" diye sorarlar. Bezirgân başı, "Arkamdaki yadigâr olsun, yadigâr olsun!" diye yanıtlar. Kapıcıların kolları yukarı kalkar, çocuklar sırayla altından geçerler. Kapıcılar sona kalanı kolları arasına alırlar ve oyuncunun kulağına sessizce aldıkları takma adlardan birini seçmesini söylerler. Çocuk kapıcılardan hangisinin adını söylerse onun arkasına geçer. Oyun bu şekilde kuyruktaki oyuncuların hepsi seçilene kadar devam eder. Sonunda ortaya bir çizgi çekilir. İki grup birbirlerinin bellerinden tutarak karşılıklı çekişirler. Çizgiyi geçen grup oyunu kaybeder.

2. ATEŞİM OYUNU

Oyun oynayacak çocuklar iki gruba ayrılır. Futbol kalesi direkleri gibi karşılıklı taştan ikişer kale dikilir. Kalelerin ara uzaklığının eşit olması için ayakla sayılır. Kaleden çıkan oyuncu karşı kaleye doğru yaklaşır. Diğer takımın oyuncuları onu yakalamaya çalışır. Kaleden en son çıkan oyuncu diğer grubun oyuncusunu yakalama hakkına sahiptir. Yakalanan oyuncu yakalayan grubun kalesinin yanında bulunan diğer taş ayağını basar ve esir alınmış sayılır. Bu şekilde yakalananlar el ele tutarak sıralanırlar. Esir olan oyuncular kendi gruplarından bir oyuncunun kalesinden gelerek eline dokunmasıyla kurtulur. Oyuncularının hepsi de esir alınan grup oyunu kaybetmiş sayılır.

3. SAKLAMBAÇ - ÜSÜYNEN BİTTİ (SOBE SOBE)

Oyundan önce aşağıdaki şekilde sayışma yapılarak ebe belirlenir.

Üsüynen bitti, ucu yitti.
Bal ballı hoca, ballı hoca.
Şaptan şabadan, kuş dili cabadan.

Bir kale belirlenir. Ebe kalede gözlerini kapatarak belirlenen sayıya kadar (20-30 gibi) sayar. Sayma bitince "Yanın yören, sağım solum sobe, saklanmayan ebe" der ve gözlerini açar. Ebe saklanan oyuncuları bulmaya başlar. Ebe herkesi bulursa (sobelerse) içlerinden birini ebe seçer, veya en önce sobelenen ebe olur. Eğer ebe yanlış kişiyi sobelerse "Çanak çömlek patladı" olur ve oyun yeniden başlar.

4. BEŞ TAŞ OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Birden fazla kişiyle oynanır.

Malzemeler: Beş tane yuvarlak taşla oynanır.

Nasıl oynanır: Oyunun aşamaları şöyledir.

A. Birler: Taşlar serbest yere bırakılır. Ebe yerdeki taşlardan uygun olanını seçer. Seçtiği taşı havaya atar. Her attığında yerden bir taş alıp havaya attığı taşı yakalar. Yerdeki taş bitinceye kadar işlem devam eder. Eğer havaya attığı taşı kapamaz veya yerden almak istediği taştan başka taş dokunursa oynama hakkını arkadaşı kazanır.

B. İkiler: Taşlar yere bırakılır. Taşların içinden uygun olanı ele alınır.

Yerdeki taşlar ikişerli olarak alınmaya çalışılır.

C. Üçler: Taşlar yere atılır taşın biri tekli olarak ele alınır. Diğer üçü tek seferde alınmaya çalışılır.

D. Dörtler: Taşlardan uygun olan bir tanesi havaya atılır. Yerde kalan dört taş bir seferde alınmaya çalışılır.

F. Dedeler: Taşlar yere atılır. Başparmak ve şahadet parmağının arası açılarak bir kale görüntüsü verilmeye çalışılır. Oyuncu yerden bir tane uygun taşı eline alır. Rakip oyuncu en son parmağın arasından geçecek taşı seçer. Bu taş diğer taşların parmaklar arasından geçirilmesine engel olacak taştır. Oyuncu eline aldığı taşı havaya atar. Havaya attığı esnada yerdeki taşı kaleden geçirmeye çalışır. Bunun için iki hakkı vardır. Birinci seferde taşı düzeltir. İkinci seferde taşı parmakları arasından geçirir. Eğer bu esnada taşı başka bir taşa çarptırır veya havaya attığı taşı kapamazsa hakkını rakip oyuncuya verir. Tüm bunlardan sonra oyunun final bölümüne geçilir. Taşların tamamı avucunun içinde hafifçe yukarı doğru atılır ve avucun tersiyle taşlar tutulmaya çalışılır.

Avucunun tersinde en çok taş kalan oyuncu oyunu kazanır.

5. BİRDİR BİR OYUNU

Kaç kişi oynanır: Bu oyunda belli bir kişi sınırlaması yoktur. Kişi sayısı arttıkça oyun daha zevkli bir hale gelir.

Malzemeler: Oyunda kullanılması gereken bir şey yoktur.

Nasıl oynanır: Birdirbir dünyanın her tarafında sevilerek oynanan bir oyundur. Oyunun başında bir ebe seçilir. Ebe öne eğilerek ellerini dizlerine dayar. Diğerleri bir kaç metre arayla sıra oluştururlar. Oyuncular sırayla koşarak eğilmiş duran ebenin üzerinden ellerini sırtına bastırıp bacaklarını açarak atlarlar. Atlarken de sırayla tekerlemenin dizelerini söylerler.

"Birdirbir,
İkidir iki, olur tilki,
Üçtür üç, yapması güç,
Dörttür dört, kuş gibi öt,
Beştir beş, aldım bir eş,
Altıdır altı, yaptım kahvaltı,
Yedim yedi, elim sırtına değdi,
Sekizim seksek,
Dokuzum durak"
Dengesini kaybeden ya da düşen oyuncu
"yanmış" sayılır ve yeni ebe olur. .

6. BOM OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Kişi sınırlaması yoktur. En az üç kişiyle oynanır.

Malzemeler: Oyuncuların çarpım tablosu bilgisi olmalıdır.

Nasıl oynanır: Oyuncular daire şeklinde yere otururlar ve sayışarak oyuna başlayacak kişiyi seçerler. Birinci oyuncu bir diye bağırır, ikinci oyuncu iki diye saymaya devam eder ancak beş ve beşin katlarında bom diye bağırılır. Oyun çok hızlı oynanır ve duraksayanlar, yanlış yerde bom diyenler ve bom demeyi unutanlar elenir. Bir de bu oyunun baz-fiz şekli vardır ki daha da zordur.

Oyuncular beşin katlarında baz, yedinin katlarında fiz diye bağırırlar, otuz beşte ise baz fiz diye bağırırlar..

7. BİLYE OYUNU

Top biçimindeki küçük kürelerle oynanan çocuk oyunudur. Oyuncu sayısına göre değişen boyutlarda bir üçgen çizilir. Her oyuncu üçgenin çizgileri üstüne ve içine eşit sayıda bilye koyar. Üçgenden 3-4m. uzağa bir kale çizgisi çizilir. Her oyuncu oyun bilyesi ile bu çizgiye atış yapar. Bilyelerin çizgiye yakınlığına göre oyuncuların başlama sırası belirlenir. Kale çizgisinden üçgendeki bilyelere atış yapılır. Vurulup üçgenden dışarı çıkartılan bilye, atışı

yapan oyuncunun olur. Üçgendeki bütün bilyeler bitinceye değin oyun sürer.

8. ÇELİK ÇOMAK OYUNU

Daha çok açık alanlarda oynanan bir oyundur. Oyuna bazen büyüklerin de katıldığı olur. Bu oyunda iki ucu yontulmuş kısa bir tahta yani çelik ile 50 – 60 cm uzunluğunda bir sopa yani çomak kullanılır. Oyun oynayacak olanlar iki gruba ayrılırlar. Her iki taraftan birer kişi seçilir ve bu seçilen kişiler çeliklerini uzağa fırlatırlar. Hangi oyuncu çeliği daha fazla uzağa atabilmiş o taraf oyuna başlar (A takımı diyelim) Oyun başlarken yere küçük bir çukur açılır veya iki taş çeliğin boyu kadar aralıklı olarak yan yana konur. B takımı oyuncuları karşı tarafa geçer. Böylece oyun başlamış olur.

Oyuncu elindeki sopayla çukurun üzerine yerleştirdiği çeliği karşı B taraf oyuncularına doğru hızla atar ve sopayı yere bırakır. Eğer B taraf oyuncuları atılan çeliği havada "çalduruk" denilen ağaç dalı ile yakalarsa hem sayı kazanırlar hem de çeliği kaptıran A takımı oyuncusu oyundan çıkmış olur. B takımı çeliği yakalayamadıysa, çeliği düştüğü yerden tekrar yerdeki sopaya doğru atarlar.

Sopayı vurabilirlerse karşı A takımının oyuncusu yine oyundan çıkar.

Vuramazlarsa A takımı çelikle sopanın arasındaki mesafeye bakarak B takımının bu mesafeyi kendi belirledikleri bir adımda almasını ister. Örneğin "3 adımda al, 5 adımda al" gibi. B takımında adımını büyük atabilen ve kendine güvenen bir oyuncu bulunmazsa, ya da bu adım sayısında çomaktan çeliğe ulaşamazsa A takımı adım sayısı kadar sayı alır. Eğer bu adımda yetişebilirlerse sayıyı B takımı alır. Oyunun başında kararlaştırılan sayıya ilk ulaşan takım oyunu kazanır. Bir sonraki oyuna kazanan taraf başlar. Hangi tarafın oyuncularının tamamı ölürse bu defa diğer

taraf oyuna başlar. Bir takım kararlaştırılan sayıya hiç puan kaybetmeden ulaşırsa oyundan çıkmış bir arkadaşlarını tekrar oyuna sokarlar.

9. DOKUZ TAŞ OYUNU

Dokuztaş oyuncuların taşlarıyla bir sıra oluşturmaya çalıştığı bir oyundur. Bir yere iç içe üç kare çizilir ve kenarları orta noktalarından birleştirilir.

Böylece 12 köşede ve 12 kenar üzerinde olmak üzere 24 nokta ortaya çıkar.

Oyunun başında, iki oyuncu sırayla birer birer taşlarını noktalara yerleştirir. Dokuzar taş yerleştirildikten sonra sırayla hamle yapmaya başlanılır. Yatay, dikey veya çapraz bir üçlü dizebilen oyuncu rakibinin bir taşını dışarı atma yani "kıрма" hakkı kazanır. Fakat bir üçlü dizi içindeki taşlar kırılmaz. Eğer tüm hepsi üçlülerin bir parçasıysa herhangi biri kırılabilir.

İki taşı kalan oyuncu, oyunu kaybeder.

Bu oyun birçok ülkede "Morris" diye bilinir. Üçtaş, Tik Tak To, Cüz, Dokuzluk, Dokurcun bu oyunun diğer adları veya benzerleridir.

10. DEVE-CÜCE OYUNU

Grup halinde oynanır. Bir kişi ebe olur. Deve diye bağırınca herkes ayağa kalkar, cüce diye bağırınca herkes yere çöker. Ebe bunları ardarda ve hızlı şekilde karışık olarak söyler. Ebenin talimatlarına uymayan yanar ve oyundan çıkar. En son kalan oyunu kazanır ve ebe olur.

11. ELİM SENDE OYUNU

Çocuklar bir tekerleme söyleyerek aralarında bir ebe seçtikten sonra ebeden kaçarlar. Ebe ise onlara eli ile dokunmaya çalışır. Ebe kime dokunursa bu defa o çocuk ebe olur.

"Elim Sen de Elim Sende Sabaha Kel Kalk Sen de".

12. EL KIZARTMACA OYUNU

İki kişilik bu oyun "El Kızartmaca" ya da "Şap Şap" olarak da bilinir. Bir çeşit refleks oyunudur. Hararetli bir oyunun sonunda eller oyunun adına yakışan bir renk alır.

Oyuncular karşılıklı yerlerini aldıktan sonra biri ellerini avuçları yukarı gelecek şekilde öne doğru uzatır. Diğeriyse ellerini avuçları aşağı gelecek şekilde arkadaşının elleri üzerine koyar. Elleri altta olan oyuncu sağ, sol ya da her iki elini aniden çekerek arkadaşının elinin üzerine vurmaya çalışır. Vurabilirse, oyuna aynı şekilde devam edilir. Iskalarsa, ellerini üste koyar ve vurma sırası diğer oyuncuya geçer..

13. FARFARA FİLLİ, YA FİLLİ OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Beş ya da daha fazla kişi ile oynanır.

Malzemeler: Herhangi bir malzeme gerekmemektedir.

Nasıl oynanır: Bu şaşırtmaca ve taklit oyunu adını oyuna başlarken söylenen sözlerden alır. Grup halinde oynanan ve dikkat gerektiren bir oyundur. Önce bir ebe seçilir. Ebe oyuncuları göremeyeceği ve duymayacağı şekilde gruptan uzaklaşır. Bu sırada oyuncular arasından bir lider seçilir. Ebe liderin k,m olduğunu bilmemelidir. Oyuncular bir daire oluşturacak şekilde yerlerini alırlar. Ebe de dairenin ortasına geçer. Oyuncuların hep bir ağızdan "farfarafilli yafili" demesiyle oyun başlar. Lider mümkün olduğu kadar garip ve komik hareketler yapar; örneğin başını bir maymun gibi kaşır veya dil çıkararak zıplar. Diğerleri de hemen onu taklit ederler. Ebe oyuncuları izler ve liderin kim olduğunu bulmaya çalışır. Oyuncular, ebe'nin işini zorlaştırmak için hareketleri taklit ederken hızlı olmalıdırlar. Ebe liderin kim olduğunu doğru tahmin ederse, lider ebe olur; oyuncular arasından yeni bir lider seçilir ve oyuna devam edilir..

14. HİMBİL OYUNU

Grup halinde oynanır. Kaç kişi oynayacaksa o sayıda meyve grubu oluşturup isimlerini küçük kâğıtlara kişi sayısı kadar yazılır. Sonra bu kâğıtlar karıştırılıp oyunculara dağıtılır. Oyuncular ellerinde aynı meyve grubunu biriktirmeye çalışırlar. Sıra ile her seferinde bir meyve değiştirilir.

Aynı meyve grubunu elinde ilk tamamlayan kişim Hımbıl diyerek elini ortaya koyar. Eli en üstte kalan hiç puan alamaz. En çok puan toplayan oyunu kazanır.

15. İP ATLAMA OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Tek kişiyle oynanır.

Malzemeler: Oynayan kişinin boyuyla doğru orantılı olarak bir ip gereklidir.

Nasıl oynanır: Eğlenceli bir oyun olan ip atlama aynı zamanda pek çok sporcunun kullandığı bir antrenman yöntemidir. Uzunca bir ipi iki ucundan tuttuktan sonra dirseklerinizi kırarak ellerinizi omuz hizasında kaldırın. Daha sonra ipi öne doğru çevirin ve ip yere değdiği anda üzerinden zıplayın. Oyunu daha zevkli hale getirmek için bir sağ bir sol ayakla, geriye doğru veya dirsekleri çapraz yaparak atlayabilirsiniz.

16. İSTOP OYUNU

Bir top oyunudur. Oyuncular arasından seçilen ebe topu havaya fırlatır ve oyunculardan birinin ismini söyler. İsmi söylenen oyuncu topu yere düşmeden yakalamaya çalışırken, diğer oyuncular toptan uzaklaşmaya çalışırlar. Oyuncu topu yere düşmeden yakalamayı başarırsa "İSTOP" diye bağırır. O anda bütün oyuncular oldukları yerde durmak zorundadır. Topu yakalayan oyuncu topu havaya fırlatır ve tekrar oyunculardan birinin ismini söyler. İsmi söylenen oyuncu topu yere düşmeden

yakalamayı başaramazsa, topu yakaladığı noktada "İSTOP" diye bağırır ve toptan uzaklaşan bütün oyuncular oldukları yerde dururlar. Ebe diğer bir oyuncuyu topla vurmaya çalışır. Oyuncu vurulmamak için yerinde sıçrayabilir, eğilebilir ama yerini değiştiremez. Bu oyuncu isterse topu tutmayı da deneyebilir. Topu tutabilirse, bu kez de ona top atan oyuncuyu vurmaya çalışır. Oyuncu topu tutamaz ve vurulursa yeni ebe olur. Top oyuncuya isabet etmezse, topu atan oyuncuya ceza verilir Bu ceza genellikle diğer oyuncuların bu oyuncuya sırayla top atması şeklindedir.

17. İSİM - BİTKİ - ŞEHİR OYUNU

Grup oyunudur. Herkes eline kâğıt kalem alır. Kâğıtlara İsim-Bitki-Şehir-Hayvan-Ünlü-Ülke vs başlıklarını yazarlar. Oyunculardan biri içinden alfabeyi saymaya başlar. Diğerleri dur deyince hangi harfi söylerse o harfle başlayanları yıllarındaki kâğıda yazarlar. İlk tamamlayan 10'a kadar saymaya başlar. 10 deyince herkes kalemleri bırakır. Her başlık 10 puan değerindedir. Aynı şeyleri yazanlar puanın yarısını alır. En çok puan toplayan oyunu kazanır.

18. KELİME OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Kişi sınırlaması yoktur. Ortalama beş altı kişiye oynanır.

Malzemeler: Malzeme gerekmemektedir.

Nasıl oynanır: Bu oyun çocukların kelime dağarcığını geliştirir. Çok çeşitli kelime oyunları vardır. Oyunculardan biri ortaya bir kelime atar ve sıradaki oyuncu o kelimenin son harfiyle başlayan bir kelime söylemek zorundadır. Bu oyunun insan adıyla oynanan sürümü de vardır. Kelime bulamayan oyuncu önce bir uyarı alır daha sonrada oyun dışı kalır.

19. KUTU KUTU PENSE OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: İstenen sayıda oyuncuyla oynanan tekerlemeli bir oyundur.

Malzemeler: Malzeme yoktur.

Nasıl oynanır: Oyuncular el ele tutuşarak daire olurlar ve melodisiyle

"Kutu kutu pense
Elmamı yense
Arkadaşım -bir isim-
Arkasını dönse"

Tekerlemesini söylerler.

Adı söylenen oyuncu arkasını döner. Sırayla herkes arkasını döndükten sonra aynı tekerlemeyle önlerine dönerler.

20. KÖREBE OYUNU

Göz bağlama oyunu da denir. Körebe gözleri bağlı olan ebenin öteki oyuncularından birini yakalaması, bazen de yakaladıktan sonra kimliğini söyleyebilmesine dayanır. Yakalanan oyuncu yeni ebe olur.

21. KEMİK OYUNU

Özellikle mehtaplı gecelerde oynana bu oyunda çocuklar iki gruba bölünürler. Gruplardan birisi "ak koç", diğeri "kara koç" adını alır. Bir merkez belirlenir ve bir taş dikilir. Küçük beyaz bir kemik bulunur.

Oyunculardan bir grup bu kemiği bir yere atar, ay ışığında her iki grup da bu kemiği aramaya koyulur. Kemiği önce bulan gruptan, örneğin akkoç grubu bulduysa, "ak koç, kara koça bindiii" diye bağırır. Ak koç grubuna dahil olanlar, kara koç grubundan kimi yakalarlarsa sırtına binerek kendilerini merkez taşta taşıtır. Yakalanmadan merkeze kadar koşanlar ise rakiplerini taşımaktan kurtulurlar. Oyun böylece sürüp gider..

22. KÖŞE KAPMACA OYUNU

Beş - altı kişi ile oynanır. Oyunda amaç köşeleri kapmaktır. Bir tane ebe vardır. Oyuncular köşeleri kapmaya çalışırken ebe köşeleri kapmaya çalışır. Dışta kalan ebe olur.

23. KİBRİT (HIRSIZ-JANDARMA) OYUNU

Her ne kadar uzun kış gecelerinde oynanan bir çocuk oyunu olsa da çoğu zaman büyükler de bu oyuna katılmadan duramazlar.

Oyun için bir masa (bu çoğunlukla yufka açmakta kullanılan sofradır), bir kutu kibrit ve en az dört oyuncu gereklidir. Masanın etrafına oturan oyuncular, kenarı boşa çıkacak şekilde masaya konulan kibrit kutusuna alttan vurarak havaya fırlatırlar.

Kutu masaya düştüğünde dik tarafı üzerine durursa atan kişi hâkim unvanını alır.

Yan tarafı üzerine dik durursa o kişi jandarma görevini üstlenir. Düz kısmının bir tarafı davacı, diğer tarafı suçlu olarak belirlenir.

Oyunculardan biri suçlu tarafı attığında jandarma onu hemen elinden yakalar ve hâkime "suçüstü yakaladım" der. Davacı da şikâyetini dile getirir.

Suçun ehemmiyetine göre hâkim bir cezaya hükmeder. Bu ceza genellikle, ceviz kırarak oyunculara ikram etmek ve patates haşlayıp sofraya kurmak şeklindedir.

24. KURT BABA OYUNU

En az dört oyuncu ile oynanır. Yere çiçeğe benzer bir şekil çizilir. Oyuncular arasından bir ana, kurt ve çocuklar seçilir. Anne ortadaki çembere, çocuklar dışarıdaki çemberlerin içine girerler. Anne tüm çocuklarına bir renk verir. Renk seçme işlemi bittikten sonra dışarıda bekleyen kurt gelir ve evin kapısını çalar gibi yapıp "yumurtanız var mı?" diye sorar. Anne "ne renk?" der. Eğer kurdun söylediği renkte bir

yavru varsa o oyuncu kaçır kurtta kovalar. Oyuncu kurda yakalanmadan tekrar yuvaya dönebilirse başka bir renk tutarak oyuna devam eder. Ama kurda yakalanırsa kurdun yerine o geçer. Kurt rolündeki oyuncuda yavru olarak yuvaya girip kendine bir renk seçer. Oyun böyle devam eder.

25. MENDİL KAPMACA OYUNU

İki grup halinde oynanır. Ortaya bir mendil konur ve gruplar eşit uzaklıkta ikiye ayrılır. Orada, oyunu yöneten (ebe) kişinin işaretleriyle gruplar, mendili öncelikle kapıp eşlerine getirmeye çalışırlar. Mendili kapan, eşlerine zamanında yetiştiremezse, diğer gruplar tarafından mendille sırtına vurulur ve karşı grubun adamı olur. Yenilen grup, yenilen grubun sırtına binerek, önceden belirlenen yerde tur atar.

26. MENEKŞE OYUNU

Çok sayıda oyuncu ile oynanır. İki grup seçilir ve bu gruplar kendi oyuncularından birini başkan olarak seçerler. Oyuna ilk olarak başlayacak olan grubun elemanları el ele tutuşurlar ve diğer grubun elemanları "Menekşe mendilin düşe, bizden size kim düşe" diye sorarlar. El ele tutuşan grubun başkanı genellikle o gruptan zayıf bir oyuncunun bir ismini söyler. Seçilen bu oyuncu koşarak gelir ve el ele tutuşan oyunculara çarpar. Bu çarpma sırasında el ele tutuşan oyuncuların elleri açılırsa, bu oyuncular karşı tarafa geçer. Elleri açılmazsa diğer gruptan çarpmaya gelen oyuncuda bu tarafa geçer. Oyun gruplardan birinde hiç oyuncu kalmayana kadar devam eder.

27. ORTADA SIÇAN OYUNU

Üç kişiyle oynanıp, iki kişi kenarda, bir kişi ortada olup, kenardakiler topu atıp ortadaki kişi almaya çalışır.

28. ON İKİ TAŞ OYUNU

Dokuztaşın tüm kuralları geçerli olup, oynanan şekilde farklılık vardır. Tek farkı yatay ve dikey çizgilerin yanı sıra, çapraz çizgilerinin de bulunmasıdır.

29. ÜÇTAŞ OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Oyun iki kişiyle oynanır.

Malzemeler: Her oyuncunun üçer taşı vardır.

Nasıl oynanır: En basit ve en eski tablalı oyunlardan biridir. Oyuncuların amacı, kesişme noktalarına yerleştirilen taşlarla yatay, dikey ya da çapraz yönde bir sıra oluşturmaktır. Oyuncular taşlarını sırayla ve teker teker boş kesişme noktalarına yerleştirerek oyunun başlangıç konumunu oluştururlar. Sonra her oyuncu sırayla bir taşı komşu bir boş noktaya geçirir ve üçlü bir sıra oluşturmaya çalışır. Taşlarıyla ilk sırayı oluşturan oyuncu kazanır.

30. ÜŞÜDÜM OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Oyun iki kişiyle oynanır.

Kızlar el ele tutuşarak iki sıra oluşturur. İki grup karşı karşıya sıralanır. Sırayla karşılıklı şarkı söylerler.

1-Grup- Üşüdüm üşüdüm a benim canım üşüdüm

2- Grup- Kürkünü gey kürkünü gey a benim canım kürkünü gey

1-Grup- Kürküm yok kürküm yok a benim canım kürküm yok

2-Grup- Alsan ya alsan ya a benim alsan ya

1-Grup- Param yok param yok a benim canım param yok

2-Grup- Çalansa ya çalsan ya a benim canım çalsan ya

1-Grup- Asarlar basarlar en güzelini seçerler söyleyen taraf diğer tarafa doğru ilerler son söyleyen grup diğer gruptan birini asılıp almaya çalışırlar. Alabilirlerse alınan kişi diğer gruba geçer. Alınmadığı zaman oyun diğer gruba geçer. Sonuçta hangi taraf çok oyuncu almışsa o taraf kazanmış olur.

31. VIZZZ OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: En az 4-5 kişiyle oynanır.

Malzemeler: Malzeme gerekli değildir.

Nasıl oynanır: Kim vurdu olarak da bilinen bu tahmin oyunu birçok ülkede benzer kurallarla oynanır. Adını oyuncuların ebeyi şaşırtmak için çıkardıkları seslerden alır.

Önce bir ebe seçilir. Oyuncular ebenin 1-2 m gerisinde dizilirler. Ebe bir eliyle gözlerini kapatır. Ebe, gözlerini örneğin sol eliyle kapatıyorsa, sol elini de sol kolunun altından geçirir ve avucu yukarı gelecek şekilde tutar.

Sıradaki oyunculardan biri sessizce ebeye yaklaşır. ebenin eline vurur ve hemen geriye döner. Bu sırada diğer oyuncular ebeyi şaşırtmak için hep bir ağızdan " vızzz, vızzzz, vızzzz" diye bağırırlar. Ebe oyunculara döner ve eline kimin vurduğunu tahmin etmeye çalışır. Tahmini doğruysa vuran oyuncu yeni ebe olur.

Ebe kimin vurduğunu bilemezse ebe olarak kalır ve oyun devam eder.

Oyunu farklı türlerinde oyuncular ebenin eline vurmak yerine giysisini çeker ya da sırtına vururlar. Macaristan'da oynanan Dobi Dobi'de oyuncular hep bir ağızdan şarkı söylerken oyunculardan biri ebenin sırtında parmaklarıyla tempo tutar. Ebe bu oyuncunun kim olduğunu tahmin etmeye çalışır.

32. YAĞ SATARIM BAL SATARIM OYUNU

Kaç kişiyle oynanır: Ne kadar çok oyuncu olursa o kadar zevkli olan bir oyundur.

Malzemeler: Malzeme yoktur.

Nasıl oynanır: Bir ebe vardır ve diğerleri çember oluşturup yere çökerler. Ebe elinde bir mendille, "yağ satarım, bal satarım, ustam ölmüş ben satarım ustamın kürkü sarıdır satsam onbeş liradır zambak zumbak dön arkanı sıkı sıkı bak" diyerek etraflarında dolaşır. Sonunda mendili birinin arkasına koyar ve koşmaya başlar mendili bıraktığı kişi kalkıp ebeyi kovalamaya başlar. Eğer ebe yakalanmadan onun yerine geçebilirse, diğer oyuncu ebe olur. Eğer yakalanırsa tekrar ebe olur.

33. YAKAN TOP OYUNU

İki grup oluşturulur. Bir grup ortada kalır diğer grubun yarı elamanı bir tarafa, diğer yarısı diğer tarafa geçer. Öyle ki ortadaki grubun önünde ve arkasında düşman grup olmuş olur. Grup elemanlarına ilaveten bir de top alınır. Top uçlardaki grup elemanlarından birine verilir ve oyun başlar. Amaç ortadaki grup elemanlarının hepsini vurmaktır.

MEB TAVSİYELİ ÇOCUK OYUNLARI

Kuyu kazmanı: En az 5 kişi ile oynanan oyunda her çocuk ellerindeki sopa ile daireler çizer. 1 sopa fazla vardır ve o sopayla ebeyi seçmek için her çocuk sopayı sektirir. En az sektiren ebe olur. Oyuncular kendileirne ait dairelerden taşmadan aralarında sopayı sektirmeye çalışır, sopa kendi çemberinden taşıdığı anda ebe sopayı uzaklaştırmaya çalışır oyuncu da onu yakalamayı hedefler; diğer çocuklar hemen dairesine yönelip sopalarıyla sopayı oyun alanına getirene kadar dairesini kazarlar. Oyun bu şekilde devam eder. Sonunda en çok kazılmış daire sahibi oyuncu oraya gömülür.

Köylü-Şehirli: 3 Kişi ile oynanan oyun bir röportaj oyunudur. Bir Sunucu şehirli ve köylü kadına yaşamları hakkında sorular sorar, köylü ve şehirli kadınların taklidi yapan çocuklar abartılı cevaplar verir.

Uçak: Bir ebeleme oyunudur, 7 kişi ile oynanır. Ebe diğer çocukları yakalamaya çalışır. Yakalanan çocuklar uçak gibi kollarını açarak dururlar. Duran oyuncu ebe tarafından yakalanmamış bir oyuncunun bacaklarının altından geçmesi ile çözülebilir. Oyun ebenin herkesi yakalaması ile biter.

Patlangaç: 1 kova çamur, en az 2 kişilik bir oyun. Çamurla toprak kap yapan çocuklar onu yere patlatır. En güçlü kim patlatırsa o yüksek bir puan alır. Sonuçta puanlar toplanır, kaybeden kazananı sırtında taşır.

Üçgen Peynir dilimleri: 2 kişilik bir oyundur. Kalem, kağıt gereklidir. İlk önce kağıdın üstüne noktalar konulur, sonra iki oyuncu noktaları karşılıklı olarak üçgen yapacak şekilde birleştirir. En fazla üçgeni yapan kazanır. Bunu anlamak için üçgen yapıldıkça içine isimin baş harfi yerleştirilir.

Yattı Kalktı: En az 6 kişi ile oynanan bu oyunda 1 cezacı vardır. Çocukların hepsi birer birer bir meyva ismi alırlar ve bunu birbirlerine söylerler. Dairede bağdaş kuran çocuklar diğer meyva isimli arkadaşının ismini söylerken yatıp kalkarlar bu şekilde hızlı olarak gelişen oyun ismi şaşıranın yanağının cezacı tarafından boyayla boyanması duraklar, sonunda en az boyanmış oyunu kazanır.

Eski minder: Gönüllü ortada çömelir, çocuklar etrafında el çırpıp tekerleme söyleyerek dönmeye başlarlar. Ortadaki gönüllü bir konu seçer ve çocuklar o konu ile ilgili taklit duruşları yaparlar. Aynı konu iki kere seçilemez.

Cırtcak: 2 kişilik bir oyundur. Tebeşirle yere içi içe 3 kare, ve karelerin orta noktasından üst dış

kare yüzeyine degecek 4 adet çizgi eklenir. Çizgilerin kesiştiği noktalara taşlar yerleştirilir. Taşlar birbirlerini damada olduğu gibi yemeye çalışır. Oyun 2 taş kalana kadar devam eder.

Sıçratan Top: En az 4 kişi ile oynanan bu oyunda ipin ucuna bağlı bir top vardır, bu topu savuracak kişiyi seçmek için oyuncular aralarında tekerleme söyleyerek eleme yaparlar. Ebe seçilir. Ebe oyuncuların ayak altlarına doğru topu sallayarak oyunculardan birini ebelemeyi çalışırlar.

Alaylar: En az 6 kız ile oynanan bu oyunda, iki gruba bölünmüş kızlar alaylar adlı tekerlemeyi söyleyerek, karşı karşıya yürüşürler. Tekerlemeyi kim sonlandırır ise (tekerlemede en son kimin ismi söylenirse) o karşı takımın el ele tutuşmuş zincirini kırmaya çalışır. Son kişi kalana kadar devam eden oyunda, kaybeden kişi göbek attırılarak cezalandırılır.

41 Çubuk: En az 2 kişi ile oynanan oyunda diğer çubukları kırırdatmadan çubuk almak ana amaçtır. Bunu başaran ve en çok çubuk alan oyunu kazanır. Çubuğu alırken kırırdatan sırayı rakibine kaptırır.

Bezirganbaşı: Bezirganbaşı tekerlemesi ile ebe seçilir. Oyuncular seçilen 2 ebe'nin kolları altından tekerleme eşliğinde geçerler. Başta verilen isimleri bilemeyenler ebelerin arkalarına geçerler ve 2 farklı takım oluşturulur. Ardından ortaya bir çizgi çizilir ve 2 takım çizinin gerisine ip ile kim düşecek çekişmesi yapar.

Deli Kız: 7 kişi daire yaparak dönerler, ortada deli kız taklidi yapan bir kız vardır, dairede dönenlerin söylediği tekerlemeye cevap verir ve akışa yön verir.

Pembe Nine: Çocuklar bir daire kurarlar, ortadaki tekerleme sonunda evleneceği kişinin ismini belirler. Tekerleme eşliğinde "Pembe nine kızını almaya geliyoruz" derler, o da evet ya da hayır ile oyunu yönlendirir.

Mendil Kapmaca: Ortada mendili tutacak biri seçilir. Sonra çocuklar aldım verdim ben seni yendim oyunuyla iki gruba ayrılırlar. Çizgilerden çıkış yapan çocuklar arasında mendili yakalayan yakalayamayana mendille ebelemeye çalışır.

Hacı Yatmaz: Ortaya bir sopa dikilir, çocuklar çevresinde daire olurlar. Herkes bir numara alır ve sopayı diken bir numara söyler ve numarası söylenen sopayı havada tutmaya çalışır.

Çarşıya gittim: Çocuklar daire kurarak yere çömelirler, İlk başlayan oyunca çarşıya gittim ile başlayarak neler satın aldığını söyler, diğerleri de sırayla bir şeyler ekler ve aynı şeyleri sırası ile tekrar ederek akışın devam etmesini sağlarlar. Sırada şaşırın veya kelimeyi söylemeyi unutan kaybeder.

Zanbur zumbur dayı: Uzun eşek oyunun farklı bir modelidir. Yastık konumunda oturan zanbur zumbur dayı üstüne atlanan çocuk için bir meslek seçer ve o meslek için gerekli olan bir alet/edevat seçer. O meslek için ne lazımsa çocukların tekerleme ile söylemesini bekler. Seçtiği kelimeyi söyleyen çocuk yanar ve oyundan çıkarılır.

Yedi Kiremit: Ortaya yedi kiremit konur, 2 gruba bölünen çocuklar bunu top atıp isabet ettirerek yıkmaya çalışırlar. İlk deviren diğer grubu topla vurma hakkını kazanır. Topla en çok kişi vuran grup kazanır.

Sek sek: Herkes tarafından bilinen sek sek oyunudur. İlk gidiş bitince sondan başa dönüş yapar. Başta çift ayak gidiş dönüşün ardından tek ayak gider ve tamamladığı karelerin içine ismini yazmaya başlar. Başkasının kutusuna basmadan gidiş dönüşü bitiren oyunu kazanır.

Sekiz kuyulu taş: 2 kişi ve 16 şar 16 şar paylaştırılmak üzere toplam 32 taşla oynanan oyunda oyuncular önlerine karşılıklı 4'er çukur kazar ve her çukurun içinde 4 taş yerleştirir. Kura ile seçilen oyuncu başlamaya hak kazanır.

Başlayan oyuncu kendine ait çukurlardan 4 taş alır istediği çukurdan başlayarak sırayla her çukura 1 er taş koyar. Diğer oyuncu da aynı eylemi tekrarlar. Bu taş yerleştirme esnasında kendi çukurunda 1 taş brakmayı başaran oyuncu karşısındaki diğer oyuncunun çukurundaki bütün taşları almaya hak kazanır. Rakibin taşlarını toplamayı başaran oyuncu kazanır.

Beyaz kelebekler: Daire olarak kelebek gibi dönen çocuklar, kol kola tekerleme söyleyerek dönerler...

Çalı: İlk önce uzak bir noktaya koyulan kozalağı vurmaya çalışarak oyuncular arasından ebe seçilir. Ardından oyun başlar ve herkes kozalağı elindeki taşla vurmaya çalışır, kozalağı taşıyla isabet ettiremeyen geri dönüp taşını almaya çalışır, bu sırada ebe taşını almak için geri dönenleri ebelemeye çalışır.

Yağmur Yağıyor: Arkadaşlar bu oyunumuzu oynayabilmek için en az altı kişi olmalıyız. Oyunumuz, karşılıklı iki grubun, şarkımızla atışması şeklinde. E biraz da oyunculuk istiyor. Oyunumuz kolay. Taklit yeteneğimizi geliştirirken, kendimizi karşıımızdaki yerine koymayı da öğreniyoruz.

Topal Karga: Bu oyunumuz için en az 5 kişiyle oynanır. İlk önce ebe seçimi yapılır ve ebe seçildikten sonra ortaya bir daire çizilir. Ebe olan arkadaşımız sadece bu dairenin içinde iki ayakla basabilir. Dairenin dışına çıktığı zaman tek ayak üzerinde diğer arkadaşlarını yakalamaya çalışır.

Çat Pat Kaynana: Genelde kız çocukları arasında oynanan bu oyun için kaynana olacak çocuk dışında en az 6 kişi gereklidir. Önce çocuklar kendi aralarında bir kaynana seçerler. Karşılıklı sıralanan çocuklar "Çat Pat Kaynana" şarkısı eşliğinde oyunu oynamaya başlarlar. Bu oyunda kural, akarsu oluşturmak için

birleştirilen ayaklar üzerinden yürüyen kaynananın diğerlerinin ayağına çarpmadan geçmesidir. Kimin ayağına çarparsa kaynana bu defa o olur ve oyun bu şekilde devam eder.

Ay Gördüm: Bu oyunda bir kişi yere yatar. Ebe tarafından üzerine bir ceket örtülür. Ceketin kolundan gökyüzüne doğru bakar ve Ay'ı görüp görmediğini söyler. Sırayla herkes bu şekilde yere yatıp Ay'ı görmeye çalışır. En son ceketin tutan oyuncu yere yatar. O Ay'ı görmeye çalışırken arkadaşları ceketin kolundan içeri su döker. Oyun bu şekilde biter.

Tuz Buz: Bu oyun sıralı ya da daire şeklinde oturarak oynanır. Tempolu bir şekilde eller iki defa bacaklara vurulur. İki defa el çırpılır ve iki defa parmaklar sıklatılır. Bu sırada Tuz Buz denir. Sıradaki oyuncu ise kelimelerin yerini değiştirerek tuz buzsa buz tuz, buz tuzsa tuz buz der. Şaşıran olursa ceza olarak bir hayvanı taklit eder.

Kurt Baba: Bu oyunda Kurt baba, Anne ve yumurtalar vardır. Önce yumurtalar anne ile birlikte kendilerine birer renk belirler. Daha sonra kurt baba, anneye gelip bir renk söyler. Eğer o renkte yumurta varsa hemen kurt babadan kaçmaya başlar. Yoksa kurt baba yeni bir renk söyler. Yakalanan yumurtalar kurt babanın evinde bekler. Yakalanmayan olursa tekrar annenin yanına gelir ve birlikte yeni bir renk seçerler. Kurt baba bütün yumurtaları yakalayana kadar oyun devam eder.

Çağlar Pıştık: Bu oyun için bir sopa yeterlidir. Önce çocuklar kendi aralarında sopayı tutacak ebeleri belirlemek için sayışırlar. "Çağlar Pıştık Kim Mıştık" diyerek elini diğerlerinden farklı tutan kişi ebe olmaktan kurtulur. Ebe olan çocuklar karşılıklı sopayı tutar ve diğer oyuncular bu sopanın üzerinden aşama aşama farklı şekillerde atlamaya başlarlar. Kural, sopaya çarpmamaktır.

Sekizlerde herkes eline yerden aldığı bir şeyi saklar. Soplanın üzerinden atlamadan önce sorar ebeye; "Elimde ne var?" Eğer ebe bilirse tekrar sayışırlar. Oyun bu şekilde onlara kadar devam eder.

Ahiler Oyunu: Önce iki grup halinde karşılıklı sıralanır. Gruplardan biri ahiler, diğeri ise ahilerden kız isteyen grup olur. Gruplar kendi aralarında el ele tutuşur. Kız isteyen grup şarkılarını söyleyerek ahilere doğru yürür. Yürürlerken aynı anda da istedikleri kişinin adını söylerler. Karşı gruptaki iki kişi kollarını kenetleyip bekler. Kız istenilen gruptan bir oyuncuyu kendi grubundan iki kişi karşı gruba doğru gönderir. Gönderilen kişi kollarını kenetlemiş olan çocukların kollarını çözerse onlardan istediği bir kişiyi kendi grubuna götürür. Fakat çözemezse kendisi orada kalır. Oyun böylece gruplardan biri tek kişi kalana kadar devam eder.

Horoz Dövüşü: Önce kızlar kendine bir horoz seçer. Önceden belirlenmiş olan sınır çizgisinde karşılıklı sıralanan horozlar, ellerini arkadan bağlayarak yere çömelir ve birbirlerine doğru zıplamaya başlarlar. Horozlar karşılaştıkları noktada ayağa kalkarak horoz gibi ötüp birbirlerini omuzlarıyla iteklemeye başlar ve belirlenmiş olan sınır çizgisinin dışına çıkarmaya çalışırlar. Kim diğer horozu çizginin dışına çıkarırsa o kazanmış olur. Kazanan horozlar kendi aralarında tekrar dövüşür. Böylece birinci, ikinci, üçüncü ve sonuncu horoz belirlenir. Horoz sahipleri birinci horoz dışındaki diğer horozları cezalandırır.

Sarı Kırmızı: Bu oyun kız çocukları arasında oynanan bir oyundur. Bu oyunu oynamak için bir ip yeterlidir. İki kişi ipi ayaklarına geçirir. Diğer çocuklar da arka arkaya sıralanıp oyunu oynamaya başlarlar. İpin üstünden "Sarı Kırmızı Kupa Kupa Yıldızı" diyerek atlanır. Bütün çocuklar atladıktan sonra ip bir kademe daha

yükseltilir. Böylece oyun giderek zorlaşır. Eğer ipe takılan ya da atlayamayan olursa ipin içindekilerden biriyle yer değiştirir. Oyun böyle devam eder.

Dokuz Taş: Bu oyun için bir topa ve dokuz tane yassı taş ihtiyacı vardır. Öncelikle çocuklar iki gruba ayrılır. İlk grup elemanları çizgiden topu taşlara doğru sırayla fırlatırlar. Amaç taşları yıkmaktır. Eğer hiç kimse taşı yıkamazsa sıra diğer gruba geçer. Taşlar yıkılınca taşın başındaki oyuncular taşları iyice dağıtır. Taşı yıkan oyuncular ise kaçmaya başlarlar. Kaçan kişileri diğer grup topla vurmaya çalışır. Onlarda vurulmadan yıkılan taşları tekrar üst üste dizmeye çalışır. Bu arada vurulan olursa o yanmış olur ve kenarda bekler. Sıranın diğer gruba geçmesi için herkesin vurulması gerekir. Vurulmadan taşı dizmeyi başarırlarsa tekrar onlar devam eder.

Dağlar Kızı: Kız çocukları arasında oynanan bu oyunun adı Dağlar Kızı. Bu oyunu oynamak için 6-7 kişi olmanız yeterlidir. El ele tutuşup daire şeklini alan kızlardan birisi Dağlar Kızı olur. O kenarda bekler ve kapıyı çalar; "tık tık". Dağlar kızı sonunda gözünü kapatıp daire içinde döner ve yeni bir dağlar kızı seçilir. Oyun böyle devam eder.

Topal Tavuk Oyunu: Bu oyunda ebe topal tavuk olur. Ebe, tek ayaküstünde zıplayarak diğer oyuncuları yakalamaya çalışır. Ebe yorulunca dinlenebileceği bir yeri vardır. Ebe dinlenince kaleden tekrar çıkar ve oyuncuları yakalamaya çalışır. Kimi yakalarsa ebe bu defa o olur. Kaçan arkadaşlar da bu sırada ebeye vurarak onu kızdırmaya çalışır.

İlkbahar Yaz Sonbahar Kış: Bu oyunu oynamak için 11 kişi olmak gerekir. Oyunculardan birisi oyunu yönetmek, yani mevsimlerin ismini söylemek için kenara çekilir. İki oyuncu ortada ebe olur. Diğer oyuncular da ikişerli gruplar halinde kendilerine bir mevsim

adı seçer ve köşelerine çekilirler. Hakem iki mevsim söyler, bu mevsimleri seçen oyuncular ebelere yakalanmadan yer değiştirirler. Eğer ebeye yakalanırlarsa bu defa onlar ebe olur. Tek oyuncunun yakalanması yeterli değildir. İkisinin de yakalanması gereklidir.

Doktor Aspirin Oyunu: Bu oyunda bir ebe seçilir. Ebeyi seçmek için çocuklardan biri karşıya geçer. İçinden bir sayı tutar. Tuttuğu sayıyı sorar. Bilen, sayı tutan oyuncunun yanına geçer. Sona kalan oyuncu ebe olur. Ebe belirlendikten sonra ona kadar sayar ve arkadaşlarını yakalamaya çalışır. Yakalanan herkes diğerini aspirin diyerek yakalamaya çalışır. Herkes ebelenene kadar oyun devam eder.

Ayakkabını Ebeden Kurtar: Bu oyunu oynamak için bir ipe ve ipi bağlayacak bir direğe ihtiyaç vardır. Oyuna başlamak için önce bir ebe seçilir. Diğer oyuncular da ayakkabılarının tekini çıkarıp direğin dibine koyar. Etrafta geniş bir daire oluşturulur. Ebe de ipin ucunu gergin bir şekilde tutup direğin etrafında koşmaya başlar. Böylece ebe, ayakkabılarını kurtarmaya çalışan çocukları yakalamaya çalışır. Ebe kimi yakalarsa yakalanan ebe olur.

Menekşe Oyunu: Bu oyun için kalabalık iki grup oluşturulur. Gruplar karşılıklı sıralanır. Bir grup diğer gruba "Menekşe mendilin düşe, bizden size kim düşe" diye sorar. Karşı grup da aralarından birinin ismini söyler. Arkadaşları seçilen kişiyi kollarından tutar ve karşı gruptan kollarını kenetleyen iki kişiye doğru gönderirler. Eğer kenetlenmiş kolları çözerse o gruptan bir kişiyi kendi grubuna götürür. Çözemezse kendisi o grupta kalır. Oyun gruplardan biri tek kişi kalana kadar devam eder.

Hekim Hoca Oyunu: Bu oyunda Hekim Hoca, Muhtar ve hasta köylüler vardır. Muhtar köylüleri iyileştirmek için Hekim Hoca'yı getirir.

Hekim herkesi muayene eder ve asıl hastayı bulur. Daha sonra hastanın gözleri bağlanır ve gizlice boyalı bir tabak getirilir. Hekim, Hasta için dua ettikten sonra hasta, elini tabağa sonra da yüzüne sürer. Hastanın gözleri açıldıktan sonra bir ayna getirilir ve hasta aynaya bakar. Yüzünü boyanmış bir şekilde gören hasta şaşırırken diğerleri onun haline güler.

Eller Yukarı Eller Aşağı: Bu oyun için oyuncular öncelikle iki gruba ayrılır. Bu oyunu oynamak için saklamak üzere küçük bir taş yeterlidir. Karşılıklı sıralanan oyuncular önce kendi aralarında taşı arkadaşlarından birinin eline saklarlar. Dönüp tekrar sıraya girdiklerinde, karşı grup eller yukarı eller aşağı der. Sonra biri taşın kimin elinde olduğunu tahmin eder.

Her grubun 3 defa tahmin etme hakkı vardır. Taşı bulamazlarsa sıra karşı gruba geçer.

Çekirge Oyunu: Bu oyunu oynamak için bir top yeterlidir. Önce herkes ikiye grup oluşturur. Grupların hepsi bir daire oluşturur. İçlerinden seçilen bir grup dairenin ortasına geçer. Sırt sırta kollarını kenetleyip topu da ortalarına yerleştirirler. Diğer gruplar alkışla tempo tutarken ebe olan grup da topu düşürmemeye çalışarak daire içinde dönerek zıplamaya başlar. Eğer topu hangi grubun önünde düşürse çekirge olma sırası o gruba geçer.

Yakan Top: Oyunumuz için en az 6 kişi olmamız gerekir. Ve tabi bize bir top lazım.

İki gönüllü aralarında sayışır. Ve gruplarına alacakları kişileri tek tek seçerler.

İki tane karşılıklı upuzun çizgi çekilir. Gruplardan birinin yeri, 2 çizginin ortasındaki boş alan olacak. Diğer grup ikiye bölünüyor. Biri bir çizginin gerisine, teki de diğer çizginin gerisine yerleşiyor. Çizgiyi geçmek yasak!

Oyunda, çizginin gerisinde duranlar, ortadaki grubu vurmaya çalışacak.

Tribom: En az dört kişiyle oynanır. Önce sayışarak ebe belirlenir. Ebe gözlerini kapatarak oyunculara sırtını dönerek saymaya başlar. Diğer oyuncularda ebeye yaklaştırmaya çalışır. Ebe oyunculara döndüğü anda tüm oyuncular hareket etmeden beklerler, eğer hareket eden olursa ebe olur. Ebe tekrar saymaya başladığında oyuncular ebenin sırtına vurarak kaçmaya alışı eğer ebe herhangi bir oyuncuya dokunursa o arkadaşımız ebe olur ve oyun böylece sürer.

Yağ Satarım Bal Satarım: En az beş kişi oynanır. Bir de mendile ihtiyaç vardır.

Gönüllü varsa ebe olur. Yoksa kurayla ebe belirlenir.

Hep beraber el çırparak şarkımızı söylerken, ebe, dairenin etrafında tempoya ayak uydurarak dolaştırmaya çalışır. Ve birinin arkasına gizlice mendili bırakıp, başlar kaçmaya!

Abu Damya: Oynamak için en az dört kişi olmalıyız. Önce, gönüllü bir arkadaşımız ebe olur. Sonra sayışarak üstünden atlanacak kişi belirlenir. Her oyuncu ebenin üzerinden abu damya diyerek atlar. Atlayamayan oyuncu ebe olur.

Kale: Oynayabilmek için en az dört kişi olmalıyız. Biraz uzun bir sopaya, bir de kısa bir sopaya ihtiyacımız var. Önce kısa bir çukur açmalıyız. Sonra sayışıp ve iki gruba ayrılıyoruz. Atıcı grup, kısa sopayı atınca karşı grup yakalamaya çalışır.

Kısa sopanın düştüğü yerden itibaren 3 adım atıp, yerdeki büyük sopayı vurmaya çalışır. Vurabilirse, kısa sopayı atan oyuncu, oyundan çıkar.

Kurt Kardeş: Oynayabilmek için en az dört kişi olmamız lazım. 2 kişi gönüllü olmalı. Önce, gönüllülerden biri anne, diğeri de Kurt Kardeş olur. Oyuncular yan yana dizilir. Kurt Kardeş karşılarında bekler. Ve anne, oyuncuların kulağına tek tek bir renk fısıldar.

Kurt renklerden birini söyler rengin sahibi kaçmaya başlar kurt yakalarsa oyundan çıkar.

Dönmece: Adından da tahmin edeceğiniz gibi, bu oyunda bol bol dönüyoruz. Oyunumuzu oynayabilmek için en az altı kişi olmalıyız.

Sayışarak iki gruba ayrılırız. İki grup, kendi arasında anlaşarak toplam kaç sayı toplaması gerektiğini kararlaştırır. Her oyuncu topu havaya atarak kendi etrafında dönmeye başlar top yerde bir defa zıplayıncaya kadar kaç defa dönerse grubun kendi hanesine yazılır. Başta kararlaştırılan dönme sayısını tamamlayan grup oyunu kazanmış olur.

Değirmenci Dayı: Bu oyunu oynamak için önce oyunu yönetecek biri seçilir. Diğerleri onun karşısında sıralanır ve ayaklarını ona doğru uzatır. Oyunu yöneten kişi tekerleme eşliğinde çocukların ayaklarına değer. Tekerleme kimin ayağında biterse o ayağını çeker. Sona kalan Değirmenci Dayı olur. Sorulan sorulara cevaplar verir ve oyunu yöneten çocuk onu ayaklarından tutup geriye doğru iter. Oyun böyle devam eder.

GELENEKSEL ÇOCUK OYUNCAKLARI

Folklorik oyuncaklar, genellikle, tahta, bez, toprak, çeşitli bitkiler, sebze ve meyveler ile teneke gibi doğal veya atık malzemeler kullanılarak üretilen objelerdir. Folklorik oyuncakların belli bir üreticisi olmamasına karşın farklı yörelerde benzer tekniklerle üretilirler. Topaçlar, söğüt dalından yapılan düdükler, bez bebekler, tel arabalar, pancar arabalar folklorik oyuncaklar arasında sayılabilir.

Folklorik oyuncaklar yapıldıkları malzemeye göre şöyle sınıflandırılabilirler:

Ahşap Oyuncaklar: Çeşitli ağaçlardan yapılan oyuncaklardır. Ülkemizde nadir olan folklorik oyuncak üreticileri genellikle ahşap oyuncaklar yaparlar. Bu oyuncaklar genellikle tornada şekillendirilen oyuncaklardır. Beşikler, topaçlar bu sınıflandırmada yer alır. Bunlardan başka artık tahtalardan yapılan arabalar ile çam kabuğundan yapılan arabalar da bu başlık altında değerlendirilir.

Metal Oyuncaklar: Atık teneke levhalardan veya tellerden yapılan oyuncaklardır. Örneğin eski yağ tenekelerinden kesilen parçalarla yapılan araba, tekne gibi oyuncaklar ile tel arabalar bu başlık altında yer alır.

Toprak Oyuncaklar: Geçmişte çok eskilere dayanan toprak oyuncaklar, genellikle killi topraktan veya kırmızı çamurdan yapılır. Sulandırılarak çamurlaştırılan toprakla hayvan figürleri, minyatür mutfak gereçleri, araba, bebek, bilye gibi çok çeşitli oyuncaklar yapılabilir. Toprak oyuncakların en bilineni içine su konulup öttürülebilen düdüklü testilerdir.

Taş Oyuncaklar: Taş hem oyun aracı hem de oyuncak olarak kullanılabilen bir malzemedir. Hedef olarak dikilen taşın, oyuncuların elindeki taşla vurularak yıkılması şeklinde oynanan oyunlar olduğu gibi, yassı ve düz dere taşlarının birbirine yapıştırılmasıyla yapılan bebeklerin veya taşın küre biçiminde yontularak "gülle" adı verilen taş bilyeler yapıldığı bilinmektedir.

Bez ve Keçe Oyuncaklar: Genellikle kız çocukları için yapılan bebekler için artık kumaş parçaları kullanılır. Yapanın kişinin yaratıcılığına ve elindeki malzemeye göre şekillenen bebekler hazır oyuncakların olmadığı dönemlerde kız çocukların oynamaları için yapılan yaygın oyuncaklardan biri olmuştur. Ayrıca yine plastik malzemenin olmadığı

zamanlarda, birçok farklı yörede, erkek çocukları için bezden veya hayvan kılından top yapıldığı söylenmektedir.

Bitkilerden Yapılan Oyuncaklar: Uzun süreli oynamaya elverişli olmasalar da birkaç saatliğine çocukları oyalayacak oyuncaklardır. Çeşitli sebze, meyve, çiçek, taze dallarla yapılan oyuncaklar bu başlık altında değerlendirilir. Pancardan yapılan arabalar, elma değirmenleri, kamıştan yapılan ve su fışkırtan oyuncaklar ve söğüt dalından düdüklü bunlara örnek olarak verilebilir.

Hayvansal Malzemedan Yapılan Oyuncaklar: Boynuz, kemik, deri gibi hayvanlardan elde edilen çeşitli malzemeler hem oyun aracı hem de oyuncak olarak kullanılabilmektedir. Bu oyuncakların en başında sayabileceğimiz koyun, keçi, inek, geyik gibi hayvanların bacıklarından çıkarılan aşıklar, günümüzde çok fazla bilinmemesine karşın geçmişte sevilerek oynanan oyun araçlarından biridir. Bunlardan başka bazı deniz kabuklarının da oyun aracı olarak kullanıldığı bilinmektedir. Yine geçmişte deriden yapılan toplar bu başlık altında değerlendirilir. Kâğıt Oyuncaklar: Kâğıtların katlanması ile yapılan basit oyuncaklar, kibrit kutularından yapılan oyuncaklar ile uçurtma çeşitleri bu başlık altında yer alır.

Cam Oyuncaklar: Cam malzeme, oyuncaklarda, bilyeler dışında çok fazla kullanılmamaktadır. Nadir olarak yapılan çiçek dürbününde de (kaleydoskop) ayna kullanılmaktadır.